

Bibliografia:

1. A. Kaźmierski, S. Golec, Postępowanie podatkowe. 810 wyjaśnień i interpretacji, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013.
2. D. Strzelec, Postępowanie podatkowe a postępowanie karne-skarbowe. Zasadnicze związki międzygałęziowe, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2023.
3. D. Zalewski, Ochrona prawna podatnika w kontroli podatkowej, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2021.
4. Etel L. (red.) Ordynacja podatkowa. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
5. P. Borszowski (red.), Regulacje prawa finansów publicznych i prawa podatkowego. Podsumowanie stanu obecnego i dynamika zmian. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Wiesławie Miemiec, Wolters Kluwer, Warszawa 2020
6. URL: <http://www.ordynacjapodatkowa.pl/artukul,1677,20348,postepowanie-podatkowe-po-kontroli.html>
7. URL: <https://businessinsider.com.pl/twoje-pieniadze/prawo-i-podatki/kontrola-podatkowa-jest-ich-coraz-wiecej-skuteczosc-fiskusa-rosnie/7ztf1b>
8. URL: <https://czasopisma.beck.pl/monitor-podatkowy/artukul/kontrola-i-postepowanie-podatkowe-dotyczace-dochodow-nieujawnionych/>
9. URL: <https://ksiegowosc.infor.pl/podatki/urzed-skarbowy/kontrola-podatkowa/5730524,jak-urzed-skarbowy-wybiera-podatnikow-do-kontroli-podatkowej-kontrola-krzyzowa-kontrola-na-wlasne-zyczenie-i-inne-powody.html>
10. URL: <https://ksiegowosc.infor.pl/podatki/urzed-skarbowy/kontrola-skarbowa/2926344,Wzrasta-skuteczosc-kontroli-podatkowych.html.amp?fbclid=IwAR1NBv5BqCy4hjfEFS1-xQtDhPcn3lapVoEVOpyRZLNEhQgeUPLXUqsedA>
11. URL: <https://www.prawo.pl/podatki/liczba-kontroli-podatkowych-2021-2022-rosnie,513644.html>

УДК 657.6

Акімов Сергій

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕВІРОК З КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ СУБ'ЄКТІВ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОБОВ'ЯЗКОВИЙ АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Важливим аспектом функціонування суб'єктів аудиторської діяльності (САД) є забезпечення належного рівня якості наданих ними послуг. Контроль якості аудиторських послуг передбачає проведення перевірки якості з урахуванням норм міжнародних стандартів аудиту (МСА), Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», а також з дотриманням принципу незалежності та ефективності побудови системи внутрішнього контролю якості аудиторських послуг, що складається з розроблених та впроваджених САД політики та процедур з урахуванням вимог МСА.

Згідно зі статтею 15 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [4], відповідальність за нагляд за контролем якості надання аудиторських послуг САД, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, або тих, які повідомили про свій намір здійснювати обов'язковий аудит фінансової звітності, є однією з функцій Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (ОСНАД).

Контроль якості аудиторських послуг САД, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності суб'єктів господарювання, що становлять суспільний інтерес, здійснюється Інспекцією із забезпечення якості із застосуванням тестування внутрішніх процедур, перевірки договорів щодо надання аудиторських послуг, робочої та підсумкової документації аудитора, внутрішніх розпорядчих документів САД. При цьому потрібно враховувати, які саме суб'єкти господарювання відносяться до переліку підприємств, що становлять суспільний інтерес, згідно зі статтею 1 розділу I Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5].

Перевірки з контролю якості аудиторських послуг, наданих САД, проводяться у відповідності з розробленим планом-графіком з урахуванням норм Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [4], «Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок» [3], «Рекомендацій щодо проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг», затверджених Рішенням Ради нагляду за аудиторською діяльністю Державної установи «ОСНАД» [2].

За даними ОСНАД [2], станом на 31.12.2022 р. відповідно до плану-графіку Інспекцією було заплановано перевірити 28 САД. З них 11 (39,3% від загальної кількості) пройшли перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями, 10 (35,7%) не надали згоду на проведення перевірки, 4 суб'єкти (14,3%) перебували у процесі узгодження результатів перевірки, на 2 суб'єктах (7,1%) не було завершено перевірку внаслідок втрати САД права щодо проведення обов'язкового аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес (ПСІ), на 1 суб'єкті (3,6%) було розпочато перевірку у 2022 р. та продовжено у 2023 р.

У 2021 р. Інспекцією із забезпечення якості було заплановано перевірити 41 САД, з яких на 31.12.2022 р. 25 суб'єктів (61,0% від загальної кількості) пройшли перевірку з обов'язковими до виконання рекомендаціями, 3 (7,3%) перебували у процесі узгодження результатів перевірки, на 9 суб'єктах (22,0%) не було завершено перевірку внаслідок втрати САД права щодо проведення обов'язкового аудиту ПСІ, на 2 суб'єктах (4,9%) було розпочато перевірку у 2021 р. та продовжено у 2022 р., 1 суб'єкт (2,4%) пройшов перевірку, 1 суб'єкт (2,4%) не пройшов перевірку [2].

У 2022 р. аудит фінансової звітності був предметом перевірки суб'єктів господарювання, які здійснювали діяльність за наступними формами: акціонерні товариства (39%), товариства з обмеженою відповідальністю (45%), державні та комунальні підприємства (10%), інші підприємства (6%). При цьому рішення про результати перевірки було ухвалено по 13 САД. Кількість ключових партнерів з аудиту САД у періоді, який підлягав перевірці, становила

86, а кількість ключових партнерів з аудиту за відібраними для перевірки завданнями – 45. Упродовж року було перевірено 51 завдання з аудиту фінансової звітності, у т.ч. за концептуальною основою складання фінансової звітності за МСФЗ – 40, за Н(П)СБО – 11.

САД, які не мали значущих недоліків при дотриманні системи контролю якості у 2022 р. становили 8% від загальної їх кількості, тоді як у 2021 р. – 7%. Структуру виявлених недоліків за елементами системи контролю якості відображено на рис. 1.

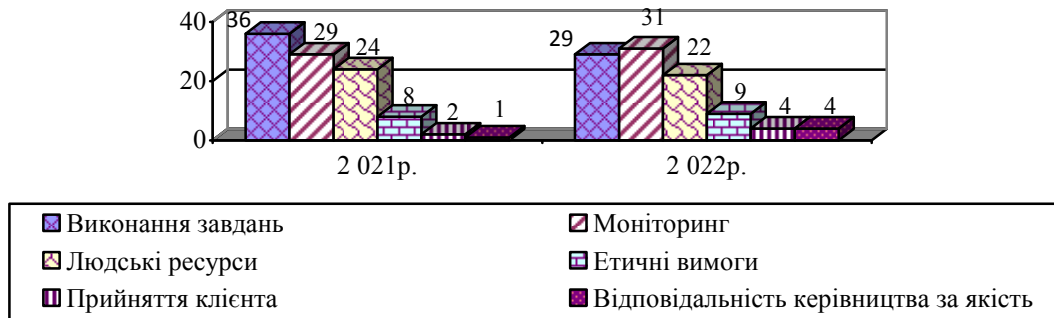

Рисунок 1 – Структура виявлених недоліків за елементами системи контролю якості аудиторських послуг, наданих САД, які здійснювали обов’язковий аудит фінансової звітності у 2021-2022 рр., %

Джерело: узагальнено автором на підставі [2]

Серед основних недоліків системи контролю якості аудиторських послуг, наданих САД, які здійснювали обов’язковий аудит фінансової звітності у 2021-2022 рр., найбільш вагомими були наступні:

- застосування процедур контролю якості без достатнього обґрунтування їх доречності в конкретних умовах;
- недотримання вимог щодо повноти, періодичності та своєчасності проведення моніторингу, недостатнє урахування недоліків, виявлених у процесі моніторингу контролю якості;
- порушення принципів етичної професійної поведінки, наявність загроз щодо можливої втрати об’єктивності особами, відповідальними за перевірку контролю якості;
- відсутність або недостатність заходів щодо ідентифікації та оцінки конфлікту інтересів;
- недостатній рівень знань та досвіду в застосуванні методології проведення аудиту, відсутність чіткої узгодженості аудиторських процедур з класами господарських операцій;
- недотримання окремими САД базових вимог щодо формування та зберігання аудиторської документації.

У 2021-2022 рр. значущі недоліки виконання завдань з обов’язкового аудиту фінансової звітності ПСІ були ідентифіковані в таких сферах: розгляд шахрайства; оцінювання ризиків суттєвого викривлення; подання фінансової звітності та розкриття; розуміння внутрішнього контролю; процедури по суті щодо суттєвих статей; аналітичні процедури; визнання доходів; події після

звітнього періоду; аудиторська вибірка; облікові оцінки, включаючи справедливу вартість; зовнішні підтвердження; аудиторський звіт; тестування систем внутрішнього контролю; пов'язані сторони; процедури інвентаризації.

При наданні аудиторських послуг слід акцентувати увагу на доцільності максимального урахування заходів, спрямованих на недопущення недотримання нормативно-правового регулювання процесу надання таких послуг, а також на заходи, здійснювані як у межах САД, так і в компанії клієнта [1]. Це сприятиме як забезпеченню результативності проведеного аудиту загалом, так і покращенню системи контролю якості аудиторських послуг.

Література:

1. Лисенко А.М., Акімов С.С. Аудиторські послуги у контексті виникнення загроз незалежності аудиту. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2022. № 3 (126). С. 67-72. URL: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2022-3-10> (дата звернення: 18.11.2023).
2. Офіційний сайт Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL: <https://www.apob.org.ua> (дата звернення: 18.11.2023).
3. Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок : Наказ Міністерства фінансів України 17.05.2023 р. № 253. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1127-23#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n147> (дата звернення: 18.11.2023).
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#n9> (дата звернення: 18.11.2023).

УДК 336.7

Андрос Світлана

доктор економічних наук, доцент
провідний науковий співробітник

відділу фінансово-кредитної та податкової політики
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
м. Київ, Україна

ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ НА КРЕДИТНУ АКТИВНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Для прийняття зважених рішень у контексті монетарної політики виникає потреба в оцінці значущості впливу окремих інструментів на динаміку кредитів для прогнозування можливих наслідків застосування тих чи інших інструментів регулювання грошової пропозиції. Одним із таких інструментів виступає облікова ставка, за допомогою якої НБУ встановлює для комерційних банків орієнтир за вартістю залучених та розміщених коштів.

НБУ шляхом регулювання рівня ставки рефінансування впливає на